

Snelheid en stilte in de Matthäus

Leiden * Iedereen vroeg het zich af: hoe zullen het Nederlands Kamerkoor en het Residentie Orkest onder leiding van Jan Willem de Vriend de Matthäus Passion gaan aanpakken?

In elk geval anders dan alle voorgaande jaren toen Bachkoor Holland met het Concertgebouw Kamerorkest het voor het musiceren hadden. Met vertrouwde solisten als Niklaus Kost als Jezusfiguur, en evangelist Mikael Stenbaek. Maar de sfeer in de bomvolle Pieterskerk is eigenlijk hetzelfde gebleven.

Kunst behoort een smeer-, schuur- en bindmiddel te zijn, zei Tido Visser, directeur van het Nederlands Kamerkoor, vooraf. Dat kun je zeker zeggen van deze Matthäus, opgemerkt dat het schuurmiddel mijns inziens wat minder pijn doet dan anders.

Wat het meest opvalt, is wel de snelheid waarmee De Vriend het eerste deel er doorheen jaagt. Het had zeker iets verfrissends, als een beleving van deze tijd, waarin alles snel en intensief verloopt. Over intensief gesproken, de vermening van alle stemmen aan het eind van het openingskoor, wanneer het jongenskoor 'Erbarm dich unser o Jesus' inzet, dan culmineert de drang om te klagen, om

Muziek

Matthäus Passion door Nederlands Kamerkoor en Residentie Orkest o.l.v. Jan Willem de Vriend, m.m.v. Ilse Eerens (sopraan), Luciana Mancini (alt), Marcel Beekman (tenor, evangelist), Geert Smits (bas, Christuspartij), Robert Getchell (tenor), Andreas Wolf (bas) en het Haags Matrozenkoor. Gehoord: 30-3, Pieterskerk, Leiden.

het kruis met z'n allen te dragen, geweldig mooi. Dan kort en afgebeten 'Ja, nicht auf das Fest', 'Sind Blitze, sind Donner' dat zijn weerga niet kent in flitsend weerlicht, plotseling opkomend en wegvlaegend gedonder. We staan een dik kwartier vroeger buiten. Dan denk je na de middag toch dat die snelheid zich gaat voortzetten, maar nee, de bijna hectische sfeer is verdwenen. Er vallen zelfs stiltes die de luisteraar doen verwonderen. De eerste valt volkomen invoelbaar, wanneer de hogepriester aan Jezus vraagt te antwoorden op de beschuldigingen, 'aber Jesus schwiege stille'. Deze stilte heeft betekenis; een weerwoord is niet altijd het beste middel. De grootste rust valt na het koraal 'Bin ich gleich von dir gewichen' wanneer de rottigheid in eigen hart even niet verloochend kan worden. Een preek voor nu.

Naar sommige koren luister je met nieuwe oren, in oplopende spanning en meebeleving, in de vraag 'Wo hat sich dein Freund hingewandt?' Het voelen van onderhuids vilein in 'Er ist des Todes schuldig', de fraai gedoseerde dynamiek in 'Ruhe sanfte, sanfte Ruh'. Ook het Residentie Orkest gaat onder leiding van Jan Willem de Vriend mee in de vaart der dramatische gebeurtenissen met een *open mind*, alertheid voor details, voluit kleurrijk, prachtig in solopartijen, in dansende hobo's en fagot. Wanneer de viool welhaast troostend de schitterend gezongen aria 'Erbarme dich' begeleidt. Het is alsof Luciana Mancini's keel een donkere parel herbergt die bloedwarm glanst, haar volle waarde in de tekst legt. Ilse Eerens zingt betoverend; helder, licht, zonder vibrato, als een spin die haar ragfijne web weeft.

Een volle Pieterskerk voor de Matthäus Passion.

FOTO TACO VAN DER EB

Bas Geert Smits overtuigt met zijn warmwollige keelklank als Jezus minder dan andere jaren de stille, sterke stem van Kost, die op dát moment Jezus werkelijk wordt. Ook de evangelist, hoe beeldend, kleurrijk en betrokken hij ons in het lijdensverhaal trekt, beetje heimwee naar Stenbæk blijft. Ro-

bert Getchell excelleert in recitatief en aria (mein Jesus schweigt ... Geduld). Verfrissend licht werpt Andreas Wolf op 'Gerne will ich mich bequemen'. Zijn donkere stem vult met groot gemak de Pieterskerk.

Lidy van der Spek